

D. N.
10/10 1948

Samverkan och folkopinion

Opinionsundersökningar i Norge och Danmark ställer det utom tvivel att en betydande majoritet av de personer som bildat sig någon åsikt i frågan är anhängare av både en nordisk och en västlig samverkan. Vid en norsk undersökning som publicerades för ett par veckor sedan ställdes frågan: "Anser ni att Norge bör gå in för ett gemensamt nordiskt försvar tillsammans med Sverige och Danmark?" Av de tillfrågade svarade 61 procent ja, 19 procent nej, och 20 procent förklarade sig sakna åsikt. På frågan "Anser ni att Norge redan nu bör träffa ett avtal med en stormakt eller en grupp av stater om militär hjälp i händelse av överfall?" svarade 44

procent ja och 32 procent nej, medan de övriga var tveksamma. Endast bland kommunisterna förelåg en stark negativ majoritet i båda fallen.

Liknande resultat har uppnåtts i Danmark. För några veckor sedan uttalade sig 72 procent för, endast 13 procent mot ett nordiskt försvarsförbund. I går offentliggjordes en redogörelse för svaren på frågan "Om förslag att vi skall ansluta oss till ett västligt försvarsförbund framläggs av England och Amerika, anser ni då att vi skall göra det?" Av de tillfrågade svarade 45 procent ja, 30 procent nej, och de övriga saknade åsikt i frågan. En stark opinion för västsamverkan framträdde inom alla

partier utom den radikala vänstern — där fortfarande försvarsnihilistiska stämningar lever kvar — och kommunisterna.

Till dessa i och för sig klarläggande siffror bör ett par anmärkningar fogas. För det första kan man gå ut ifrån att majoriteten för västsamverkan blivit än större därest frågan i anslutning till det aktuella problemet helt enkelt gällt villigheten att acceptera en ensidig garanti från Västerms sida till ett skandinaviskt förbund. För det andra bör beaktas att det, såsom debatt och förhandlingar utvecklat sig, snarast är fråga om att välja mellan å ena sidan ett nordiskt förbund jämte en garanti väster ifrån, å den andra sidan avvisande av både ett nordiskt förbund och en västsamverkan. Om den frågan ställdes — och den får den starkaste aktualitet om Sverige vägrar att gå in i ett nordiskt förbund som får löfte om hjälp från väster vid angrepp — är det givet att en överväldigande majoritet för en positiv inställning till samverkan med både Norden och Västern vore att påräkna.

I den svenska debatten har motståndarna till samverkan som ett huvudargument hävdad att folkopinionen är negativ. Man har rent av med iver propagerat mot samverkan blott under hänvisning till den folkopinion man söker påverka. Det underliga i detta beteende framhålles av socialdemokraten professor Lundstedt: "Hur skulle väl en folkopinion kun-

na tänkas arbeta sig fram gentemot denna nära nog kompakta neutralitetspropaganda från regering, partiledare i högre och lägre grader samt pressen, med tyvärr blott några få undantag? Vi vet alla att den dag regeringen här till äventyrs skulle signalera en ny kurs skulle den få hela folket med sig, naturligtvis med undantag för det ryska partiet."

Härtill kommer att argumentationen mot samverkan även i övrigt är vilseledande. Mot tanken på samverkan ställs neutralitetslinjen, som om neutraliteten i och för sig — viljan att stå utanför ett eventuellt krig — vore någon garanti mot angrepp. Frågan är ju tvärtom huruvida inte neutralitetslinjen, vars ena sida är isoleringen, lockar till angrepp och lämnar oss ensamma vid ett angrepp, medan samverkan avskräcker en eventuell angripelse och därigenom blir ett värn för freden.

Viktigast är dock att den frågeställning som nyss antydades för Danmarks och Norges del blir förstådd och övervägd av det svenska folket. Det gäller av allt att döma icke att välja mellan nordisk samverkan och västsamverkan. Det gäller att välja intetdera eller båda: antingen total isolering för Sverige eller samverkan med Norden i förening med en garanti från Västerms. Ställs frågan på detta realistiska sätt, kan det svenska folket — liksom det danska och det norska — inte gärna tveka om svaret.

Sorta 10/10 - 9/12